

Länsstyrelsen
Västerbottens län

BESLUT

Datum
2008-11-24

Beteckning
511-8973-2004

1(8)

Enligt sändlista

Förordnande om naturreservat för Västernabben, Umeå kommun

(3 bilagor)

Uppgifter om reservatet

Namn	Västernabben Naturreservat
Skyddsform	Naturreservat 2402198 (Reg-DOS-ID:2014002),
Kommun	Umeå
Län	AC
Läge	11 km söder om Umeå centrum Topografisk karta 20K NV Ekonomisk karta 20K 5e Mittkoordinat (RT90 2,5 gon V): 1721047, 7076867
Naturgeografisk region	29a, Kustslätter och dalar med finsediment kring norra Bottenviken
Gräns	Reservatets avgränsning framgår av bifogad karta
Ägarkategori	Enskilt ägd mark
Fastigheter	Obbola 21:50, 21:63, 21:75, 22:60 samt Obbola S:2 och S:8
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län genom Stiftelsen Naturvård vid nedre Umeälven
Totalareal	31 ha
Skyddad areal produktiv skog	28 ha

Beskrivning av reservatet

Västernabben är ett barrskogsdominerat reservat med en areal på 31 ha. Området ligger på Obbolaön, mellan väg E12 och Västerfjärden, ca 11 km S om Umeå centrum. I öster gränsar Västernabben till reservatet Umeälvens delta, endast avskiljda från varandra av väg E12.

Västernabben är beläget på 0-10 m höjd över nuvarande havsnivå. Inom området finns landhöjningssuccessioner både på sedimentära jordar och på moränmark. De högre delarna av området har en lång historia av barrskogsprägel medan de lägre är mer präglade av lövsuccesioner.

I nordväst finns en 900 m lång strandzon intill Västerfjärden. Yttre delen av denna zon utgörs av grunt vatten med glesa vassar av sjöfräken. Ovan vattnet återfinns en smal remsa med strandäng där vegetationen domineras av flaskstarr, maddrör, kråklöver, topplösa och sprängört. Strandängen övergår successivt via videsnår till en zon med primär länshöjningsskog med en areal om ca 10 ha. Här dominerar gråalen i den nedre delen medan den övre delen utgörs av blandskog med gran och hög andel lövträd av al, björk, sälg och rönn. I norr är granen dominerande. Skogen har rikligt med stående och liggande död lövved och få spår av mänsklig påverkan. På strandängar och upp i landhöjningsskogen återfinns spår efter flötningen i form av gamla stockar med öglor och beslag av järn.

I sydost finns barrskog på både sedimentär och morändominerad mark. Skogen är huvudsakligen starkt grandominerad med inslag av framförallt björk. Undertryckta sälgar och rönnar förekommer. Trots relativt gott om spår efter tidigare huggningar är skogsstrukturen tät och flerskiktad med hög andel medelgrov (>30 cm) gran. Markskiktet är huvudsakligen av blåbärstyp. En del granlågor och torrakor förekommer och fläckvis finns med kustnära mått mätt relativt gott om hänglavar.

I anslutning till en mindre myr finns en tallsumpskog som ger ett naturligt intryck. I sumpskogen finns inslag av riktigt gamla tallar.

Några mindre delområden är mer påverkade av skogsbruk. Ett par, små moränryggar med gallrad tallskog finns närmast vägen i söder. I de sydvästra delarna finns även ett område som gallrats manuellt i sen tid. Främst björk har huggits ut. I östra kanten av Västernabbens norra del finns ca 3 ha av tallföryngring på tidigare hyggesmark. Denna är tät med stort inslag av lövträd, främst björk.

Omgivningarna kring Västernabben är i synnerhet i norr präglade av rationellt skogsbruk med slutavverkningar som gjorts under de senaste fem åren.

Västernabbens ostörda karaktär gör området gynnsamt för ett stort antal växter och djur som är beroende av naturligt fungerande skogsekosystem. Följande noteringar av rödlistade arter och signalarter har gjorts i området (hotkategori anges inom parentes); violettgrå tagellav (NT), garnlav, harticka (NT), ullticka, kötticka, granticka och, tretåig hackspett (VU) och mindre hackspett (NT).

Natura 2000

Västernabben planeras att på sikt införlivas i nätverket Natura 2000. Den värdefulla livsmiljö (habitat) som enligt Art- och habitatdirektivet förekommer

inom reservatet är *Skogar på landhöjningskust* (9030). Området övriga skogar innehåller också strukturer och livsmiljöer för arter som förekommer i *Skogar på landhöjningskust*. Av de utpekade skogslevande fågelarter som bedöms påverkas av Botniabanans intrång i Umeälvens delta förekommer järpe, spillkråka, tretåig hackspett samt mindre hackspett inom reservatet.

Ärendets beredning

Banverket fick 2003 regeringens tillåtlighet att anlägga Botniabanen på sträckan Nordmaling-Umeå. Korridoren passerar genom Natura 2000-området Umeälvens delta. Regeringsbeslutet var förenat med villkor om kompensationsåtgärder för påverkan på bevarandevärdena inom Natura 2000-området. Ett förslag till kompensation, *Plan för kompensationsåtgärder, förvaltning och finansiering*, togs fram av Banverket till januari 2005. Detta förslag omfattade kompensationsåtgärder på ca 350 ha mark, bland annat skydd av *Skogar på landhöjningskust* i tre nya naturreservat. Västernabben, som är ett av dessa föreslagna naturreservat, innehåller liksom Umeälvens delta habitatet *Skogar på landhöjningskust*. Som en följd av detta har Banverket i samråd med Länsstyrelsen tagit initiativet till att säkerställa naturmiljöerna i Västernabben.

I september 2005 beslutade Banverket bilda en stiftelse, "Stiftelsen Naturvård vid Nedre Umeälven" och i oktober samma år beslutade Länsstyrelsen acceptera förvaltningsuppdraget för stiftelsen. I mars 2006 betalade Banverket ut de medel som stiftelsen ska använda till kompensationsåtgärdernas långsiktiga skötsel. Miljööverdomstolen har i sin dom 2007-12-06 fastställt miljödomstolens godkännande av de föreslagna kompensationsåtgärderna och därmed har Banverket tillstånd att anlägga järnvägen inom Natura 2000-området.

I april 2004 samt i februari 2006 har informations- och samrådsmöten genomförts med berörda markägare inom det planerade naturreservatet Västernabben. Under mötena har kunskaper och synpunkter samlats in.

Värdering av marken inom det blivande reservatet Västernabben har genomförts och förhandlingar om ersättning till berörda markägare pågår.

Med utredningen *Plan för kompensationsåtgärder, förvaltning och finansiering (januari 2005)* samt synpunkter från markägare som underlag och ett antal fältbesök i området har Länsstyrelsen upprättat detta förslag till beslut och skötselplan.

Under juni till juli 2008 sändes reservatsförslaget på remiss till berörda sakägare, myndigheter och organisationer. Med hänsynstagande till de kompensationsåtgärder som fastställts i fattade miljödomar och reservatets syfte har Länsstyrelsen så långt det varit möjligt försökt att tillmötesgå inkomna synpunkter. Mot bakgrund av detta har dock inte föreslagna gränsändringar varit möjliga att beakta.

Ändamålet med reservatet

Det övergripande syftet med bildande och skötsel av naturreservatet är att långsiktigt säkerställa habitatet *Skogar på länshöjningskust* samt att säkerställa en riklig tillgång på strukturer samt gynnsamma livsbetingelser för arter som finns i detta habitat. Detta utförs för att kompensera Botniabanans påverkan på habitatet inom Natura2000-området Umeälvens delta.

Naturreservatets prioriterade syften enligt miljöbalken är att:

- Bevara värdefulla naturmiljöer
- Återställa/nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som utmärkts på bifogad karta (bilaga 1) ska vara naturreservat.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 2.

Motiv för beslutet

Västernabben utgörs till stora delar av opåverkade landhöjningsskogar med hög andel löv och äldre barrskogar som redan idag har höga naturvärden. Området innehåller också brukade barrskogar som med riktade skötselåtgärder har mycket god potential att utveckla naturskogsqualitéer. Överlag har Västernabben goda förutsättningar att bibehålla och utveckla strukturer som är viktiga för de arter som lever i skogar på länshöjningskust. Närheten till befintliga primärskogar inom Natura2000-området vid Umeälvens delta gör att Västernabben kan bidra till att säkerställa överlevnaden för de arter som lever där.

Områden med opåverkade skogsmiljöer är en bristvara i dagens skogslandskap. Inom den naturgeografiska region (29 a) där Västernabben är beläget utgör arealen skyddad skog endast 0,7 % av den totala skogsmarksarealen. Västernabben ligger dessutom i en s.k. värdetrakt (koncentration av områden med höga naturvärden) med flera andra värdefulla naturskogar vilket ytterligare förstärker områdets bevarandevärde.

Att avsätta området vid Västernabben som naturreservat bedöms som prioriterat enligt de nationella och regionala strategierna för skydd av skog. Reservatet bidrar också till uppfyllelsen av miljö kvalitetsmålet Levande skogar genom att skyddsvärd skog undantas från skogsproduktion och genom att mängden död ved på sikt förstärks.

Botniabanans beslutade dragning genom Natura2000-området Umeälvens delta utgör motiv för att genomföra skyddsåtgärder vid Västernabben. Byggandet och driften av banan medför habitatförlust, fragmentering och kvalitetsförsämringar av Natura 2000-habitatet *Skogar på landhöjningskust* (9030). Fågelarter som järpe, spillkråka, tretåig hackspett och mindre hackspett som häckar i bansträckningens närområde bedöms också missgynnas av järnvägen. Genom att ta initiativet till och finansiera ett långsiktigt skydd som naturreservat för Västernabben kompenserar Banverket för järnvägens påverkan inom Natura2000-området.

Västernabben ligger nära Norrlands största stad. Även om risken för exploateringar som påverkar områdets karaktär inte upplevs som överhängande idag, går det inte att bortse från att en växande stad med omgivande infrastruktur och bebyggelse i framtiden kan göra anspråk på annan markanvändning än dagens. Länsstyrelsen bedömer att olika typer av exploatering av områdets skogar och andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets värden. Därför är detta, enligt länsstyrelsens uppfattning, ett område som i enlighet med miljöbalkens 1 kap 1 § bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap 4 §.

Länsstyrelsen bedömer vidare att de positiva effekterna för bevarandet av värdefulla skogsmiljöer är stora och överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap 25 § ha länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Naturreservatsbildningen är i linje med gällande översiktsplan och detaljplaner. Naturskyddet är således förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna.

Naturreservatsbestämmelser

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att inom reservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning,
2. anlägga väg, mark- eller luftledning
3. anordna upplag,
4. borra, gräva, spränga, schakta, utfylla, tippa, dumpa, dämna, dika eller rensa diken,
5. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, upparbeta vindfällen, ta frö eller vidta någon skogsbruks- eller skogsvårdsåtgärd.
6. plantera ut för trakten främmande djur- eller växtart,
7. medföra okopplad hund med undantag för bruk av drivande, ställande eller

- eftersökande hund i samband med jakt,
8. framföra motordrivet fordon, undantag medges för uttransport av fälld älg vid älgjakt och för snöskoterkörning på befintlig skoterled,
 9. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsmedel,

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

1. utmärkning av naturreservatet,
2. uppsättning av informationstavlor, vägvisningsskyltar samt anläggande och skötsel av parkeringsplats enligt fastställd skötselplan,
3. restaurering och skötsel så som avdödning av träd, röjning, gallring och avverkning av barrträd, enligt fastställd skötselplan,
4. uppföljning av områdets skötsel och måluppfyllelse,
5. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av markförhållanden.

Länsstyrelsen i Västerbotten genom Stiftelsen Naturvård vid nedre Umeälven ska vara förvaltare av reservatet och dess skötsel.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

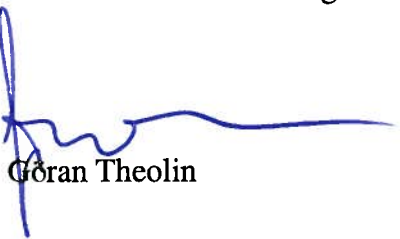
1. göra åverkan på mark och växtlighet, inräknat döda stående och liggande träd,
2. störa djurlivet, t ex genom att medvetet störa häckande eller födosökande fåglar,
3. fånga eller insamla insekter eller andra ryggradslösa djur,
4. medföra okopplad hund,
5. framföra motordrivet fordon, undantag medges för snöskoter vintertid på befintlig skoterled,
6. utan länsstyrelsens tillstånd anordna tävlingar.

Föreskrifterna ovan, enligt 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, ska inte utgöra hinder att utföra de skötselåtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel enligt bifogad skötselplan.

Upplysningar (överklagan, dispenser, straffansvar, övriga föreskrifter mm)
Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Enligt 29 kap 8 och 9 §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, se bilaga 3.

Göran Theolin

Sören Uppsäll

Bilagor

- 1 Karta över naturreservatets gränser
- 2 Skötselplan
- 3 Hur man överklagar

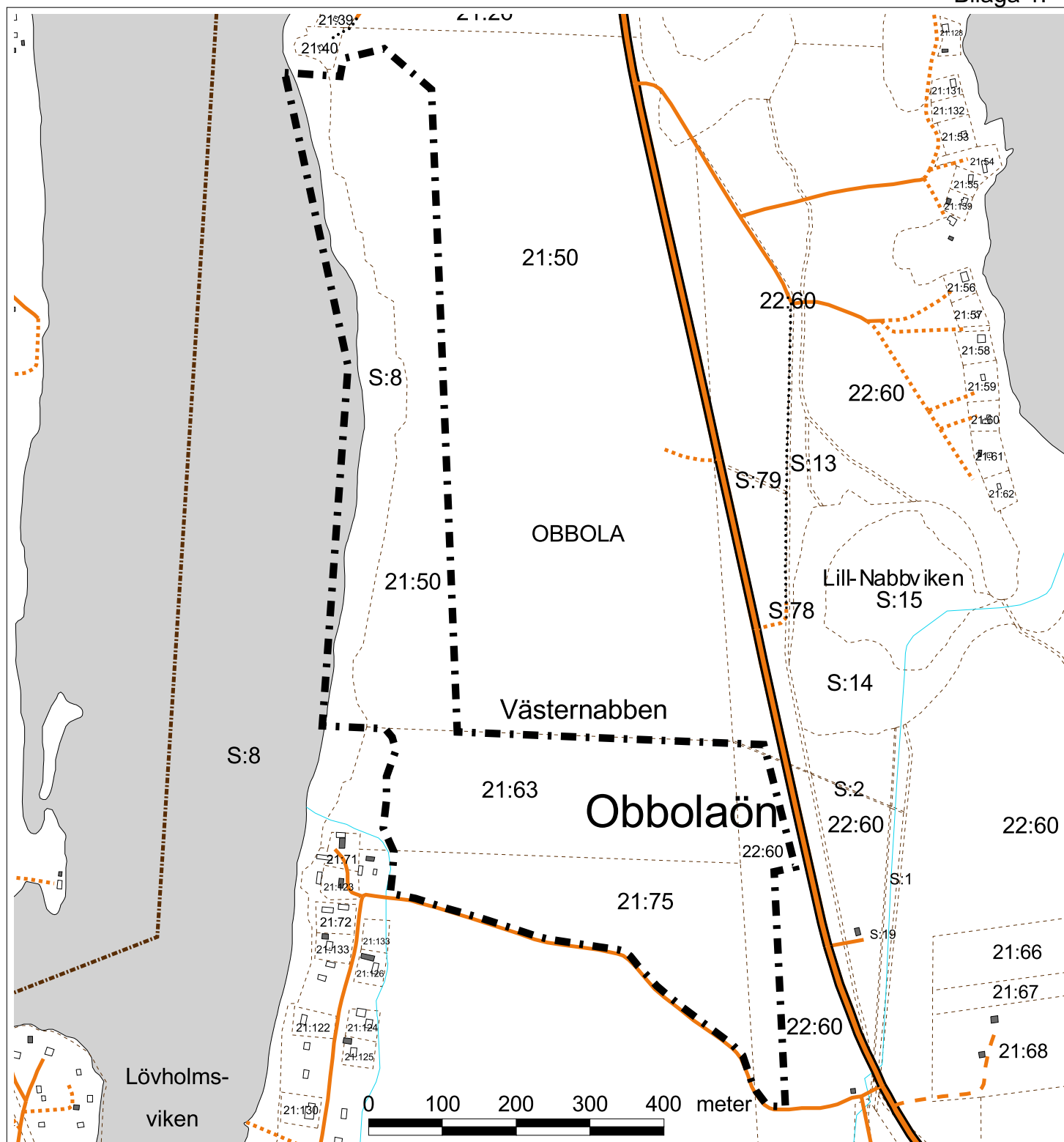
Sändlista

Lantmäterimyndigheten, Umeå kommun, 901 84 UMEÅ
Umeå kommun, 901 84 UMEÅ
Räddningstjänsten, Umeå kommun, 901 84 UMEÅ
Umeå Energi AB, Box 224, 901 05 UMEÅ
Umeå vatten och avfall AB, Umeå kommun, 901 84 UMEÅ
Naturvårdsverket, områdesskyddsenheten, 106 48 STOCKHOLM
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM
SGU, Uppsala, Box 670, 751 28 UPPSALA
Skogsstyrelsen, Box 294, 901 06 UMEÅ
Vägverket Region Norr, Box 809, 971 25 LULEÅ
Banverket Region Norr, Box 43, 971 02 LULEÅ
Stiftelsen Naturvård vid nedre Umeälven, c/o Länsstyrelsen Västerbottens län,
Björn Jonsson, 901 86 UMEÅ
Västerbottens ornitologiska förening, Umedeltats Fältstation, Bergsbodavallen 8, 905 96 UMEÅ
Umeå Fågelförening c/o Erik Owusu-Ansah, Älvans Väg 51, 90750 UMEÅ
Naturskyddsföreningen i Umeå, Box 7028, 90730 UMEÅ
Umeå Skoterklubb c/o Magnus Olsson, Ansmark 70, 905 82 UMEÅ
Enetjärn Natur AB, Kungsgatan 53, 903 26 UMEÅ
Örjan Clausén, Box 178, 921 23 LYCKSELE
Obbola VVO, c/o Sven-Erik Emanuelsson, Uppförsbacken 2 H, 913 41 OBBOLA
Karin Maud Lindholm, c/o Casimir Strandberg, Karlavägen 74 1tr, 114 59 STOCKHOLM
Inger Mary Olsén, Hästskovägen 6, 903 62 UMEÅ
Leif Birger Gustav Olsén, Uppförsbacken 2 J, 913 41 OBBOLA
Jan Henrik Lidgren, Lövholmsviken 114, 913 42 OBBOLA
Karin Margareta Hallmans, Granvägen 8 B, 907 38 UMEÅ
Eva Monica Häggström, Karusellvägen 38, 913 41 OBBOLA
Bertil Emanuel Emanuelsson, Väntvägen 1, 913 42 OBBOLA
Jan Olov Andersson, Väntvägen 5 A, 913 42 OBBOLA

Pernilla Margareta Andersson, Väntvägen 11, 913 42 OBBOLA
Jan Magnus Andersson, Uppförsbacken 2 S, 913 41 OBBOLA
Obbola bys samfällighetsförening, c/o Lars-Åke Tegenfeldt, Byvägen 15, 913 42 OBBOLA

Kopia + bilagor

Umeå kommun + kungörelse
Länsstyrelsens Naturvårdsregister
Anna Wenngren

Naturreseptat

Västernabben

Umeå Kommun, Västerbottens län

Tillhör Länsstyrelsens beslut 2008-11-24
Dnr 511-8973-2004

 Reservatsgräns

Ekonomisk karta: 20K 5e

Ur allmänt kartmaterial från Lantmäteriet.
Medgivande 94.0410

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN

Om Ni vill överklaga Länsstyrelsens beslut kan Ni skriva till Regeringen, Miljödepartementet.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen, 901 86 Umeå.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev **senast den 19 december** annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

I brevet ska Ni

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets diarienummer
- redogöra för dels varför Ni menar att Länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet ska ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger post-adress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Behöver ni veta mer om hur Ni ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.